

Jokaisen lapsitoivetta on edistettävä yhdenvertaisesti

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n poliittiset tavoitteet hallituskaudelle 2027–2031.

Tahaton lapsettomuus koskettaa Suomessa joka viidettä jossain vaiheessa elämää. Lukuna määrän on arvioitu olevan 300 000. Noin 6000 henkilöä hakeutuu hedelmöityshoitoihin vuosittain. Lopullisesti lapsettomiksi jää joka viides nainen ja joka neljäs mies.

Lapsettomuus voi johtua esimerkiksi terveydellisistä syistä, elämäntilanteesta tai lainsäädännöstä. Joskus tahattomalle lapsettomuudelle ei löydy syytä. Tahaton lapsettomuus on kokijalleen kriisi: lapsitoiveen toteutumattomuus vaikuttaa kokonaisvaltaisesti kaikilla elämän osa-alueilla.

Tahattoman lapsettomuuden asiantuntija- ja vertaistukiorganisaatio Lapsettomien yhdistys Simpukka ry tuottaa tietoa ja tukea sekä edistää lapsettomuutta kokevien asemaa yhteiskunnassa.

Lapsiperheellistymisen tukemiseksi ja syntyvyyden edistämiseksi:

1. **Lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia on edistettävä ja esteitä purettava.**
2. **Hedelmöityshoitojen resursseja ja hedelmällisyystietoa on lisättävä.**
3. **Ei-kaupallinen sijaissynnytys on sallittava Suomessa.**
4. **Lapsettomat on huomioitava palveluissa ja päätöksenteossa.**

1 Lapsiperheellistymisen mahdollisuuksia on edistettävä ja esteitä purettava

- Suomessa tulee edistää toimenpiteitä, jotka mahdollistavat lapsitoiveen toteutumisen ja lapsiperheellistymisen niille, jotka sitä toivovat. Kaikilla tulee olla yhdenvertainen mahdollisuus hedelmöityshoitoihin perhemuodosta tai lapsettomuuden syystä riippumatta.
- Perhepolitiikassa tulee huomioida tahattomasti lapsettomat, lapsiperheellistymistä toivovat sekä lapsettomuuden ennaltaehkäisy.
- Lapsitoiveiden tulee mahtua työelämään. Työn ja lapsiperheellistymisen yhteensovittamisen mahdollisuuksia tulee edistää työpaikoilla. Lapsettomuushoidot on rinnastettava raskauteen tasa-arvolaisissa, ja niitä on koskettava samanlainen syrjinnän kieltävä lainsäädäntö kuin raskautta.

2 Hedelmöityshoitojen resursseja ja hedelmällisyystietoa on lisättävä

- Julkisten hedelmöityshoitojen resursseja on lisättävä prosessien nopeuttamiseksi ja saatavuuden parantamiseksi.

- Hoidot on turvattava yhdenvertaisesti kaikille niitä tarvitseville riippumatta perhemuodosta ja lapsettomuuden syistä. Yhtenäisten hoitoon pääsyn kriteerien on toteuduttava hedelmöityshoitoja antavissa yksiköissä valtakunnallisesti.
- Psykososiaalista tukea on tarjottava osana hedelmöityshoitopolkua.
- Yksityisen puolen hedelmöityshoitoihin liittyvän Kela-korvauksen saamisen ehdoksi on asetettu sairausperuste. Kela-korvaukset tulee taata kaikille hoitoja tarvitseville ilman vaadetta sairausperusteesta. Sairausvakuutuslakiin tulee lisätä hedelmöittäminen yhdeksi korvausperusteeksi raskauden, synnytyksen ja sairauden lisäksi.
- Tietoa hedelmällisyydestä ja lapsiperheellistymisen vaihtoehtoista on lisättävä erityisesti nuorille ja nuorille aikuisille. Tieto omasta hedelmällisyydestä voi auttaa valintojen tekemisessä, vaikka lapsitoive ei olisikaan ajankohtainen.
- Lahjasoluperheille ja lahjasolutaustaisille on turvattava heidän tarvitsemansa tieto ja tuki.

3 Ei-kaupallinen sijaissynnytys on sallittava Suomessa

- Sijaissynnytykseen tähtäävät hedelmöityshoidot ovat Suomessa kiellettyjä hedelmöityshoitolaissa. Tämän vuoksi monet suomalaiset turvautuvat ulkomailla tapahtuviin sijaissynnytysjärjestelyihin. Ulkomailla järjestelyissä käyminen ei ole laitonta, mutta järjestelyihin liittyy usein monia haasteita ja riskejä, ja kustannukset voivat nousta jopa satoihin tuhansiin euroihin. Suomen viranomaisten käytäntöjen, prosessien ja perheille suunnatun tuen puuttuminen uhkaavat järjestelyillä syntyneen lapsen ja hänen perheensä hyvinvointia.
- Kotimaassa tapahtuvalle sijaissynnytykselle tulee luoda turvalliset rakenteet ja selkeät käytänteet. Suomessa on mahdollista uudistaa lainsäädäntöä niin, että se mahdollistaa eettisesti kestävän ja yhdenvertaisen sijaissynnytyksen. Sijaissynnytyslainsäädännön luominen tulee ottaa osaksi hallitusohjelmaa.

4 Lapsettomat on huomioitava palveluissa ja päätöksenteossa

- Yhä useampi on tahtomattaan tai vapaaehtoisesti lapseton. Yksin tai kumppanin kanssa elävien määrä kasvaa. Kaikki lähisuhdemuodot tulee tunnistaa yhtä merkittäviksi kuin perinteinen perhemalli. Julkissa sosiaali- ja terveystaloudissa tulee huomioida paremmin ne ihmiset ja perheet, joilla ei ole lapsia.
- Yhteiskunnan tulee taata ikääntyvien lapsettomien hoiva. Ei tule olettaa, että jokaisella ikääntyvällä on läheisiä, kuten lapsia, jotka ajavat heidän asiaansa.
- Parisuhdetta tukevissa ja eropalveluissa tulee tunnistaa lapsettomien tuen tarve.